



EL POBLE CATALÀ



PUBLICA UN NÚMERO CADA SETMANA

Redacció y Administració: ESCUDELLERS, 33, principal

DISSABTE, 5 DE AGOST DE 1905

ANY II * BARCELONA * NÚM. 39

PREU D'UN NÚMERO SOLT: DÈU CENTIMS

SUSCRIPCIÓ: UNA PESSETA TRIMESTRE

L'ànima mater

En el Nacionalisme català no ha triomfat encara, malgrat l'èxors de molts dels seus adeptes, l'idea d'aprofitar la força immensa que l'unió de tots els grups y matissos segurament desenrotllaria.

Tothom convé en que l'unió es no sols desitjable, sinó en absolut necessaria: tothom la predica, la vol, la demana ab entusiasm. En parlen els adversaris, tot dient que mal podem constituir una solució de govern lliure estant, com estem, dividits en grups que no saben somarse. S'hi refereixen els neutres y els tebis que refusen adherir-se a la fe autonomista. Y s'hi encarnen cada dia més els soldats de fila, desdenyosos de detalls, aimants del ideal en la seva essencia, guiat per sabies intuïcions.

L'idea, no obstant, ha fet la primera meitat del seu treball y del seu camí. ¿Com? Logrant que publicament ningú la combatí ni rebutgí; imponente a egoïsmes y rebeldies; entantant com problema vital en la consciencia de propis y adversaris; guanyant el campionat de la paraula y la propaganda, preparatori del de la realitat positiva.

Ben pocs anys enrera era un miracle la celebració d'actes ab el concurs de les agrupacions importants del Nacionalisme. Els mitins, les assemblees, les festes, els actes de protesta contra vexacions centralistes eren obra d'uns o d'altres. Avui succeeix tot lo contrari: en quasi tots els mitins, actes de protesta y festes, l'entitat iniciadora convoca a les altres y procura que hi prenguin part activa homes de diferent matís y grup. Fins s'ha donat el cas herós de la darrera Assemblea de l'Unió Catalànica, celebrada ab el concurs de catalanistes de tots colors y ab la ponencia ab persones agenes a l'Unió matexa. Abans era insólita l'unió en el terreny de la propaganda; avui ho fora la desunió antiga; abans actuaven els rezes, els antagonismes, les discordies; ara actuen els desitjos de germanor patriòtica.

Però ens trobem com indecisos o deturats davant la segona meitat del camí y del treball, davant l'acció. Realism les lluites desunits, desfets, contradint la germanor dels mitins, assemblees, festes y protestes: quan no ens desuneix un antagonisme exterior o social, ens separa l'acció d'uns, l'abstenció d'altres, la critica dels restants. Sembla el treball polític monopoli d'un grup, aspiració d'un sol matís, d'un grup y d'un matís enemistats ab els altres y sense contacte ab aquets.

Y axí prové de que es més difícil l'exemple que la pura predicció, més íntima la cooperació en el treball positiu que en la mera critica, més dedicada la germanor viscuda que la germanor solament declarada. Com fruit més selecte del agermanament humà, l'acció topa ab especials inconvenients, y vé sempre darrera de pures idees y de meres paraules: topa aquí ab incompatibilitats de temperament, allí ab petiteses personals, més enllà ab exigencies de vanitat o d'amor propi, més lluny encara ab nous obstacles. Es l'efors precursor del èxit, el terme definitiu d'una llarga ruta, el miracle del altruisme dominant en grans masses humanes les passions egoïstes, l'eficàcia predomini de lo menys personal y característic. Y axí l'acció no trascendeix a la vida colectiva, ni es amplament social, sinó per un procés molt penós y molt difícil.

Mes ja vindrà la unió pera el treball de conjunt, pera donar exemple y realitzar y fer efectiva l'obra capital del Nacionalisme. No hi es encara una fe fonda y viva, imposada a tothom per l'esperit generós de Catalunya. No s'han saturat del tot els nostres cors de patriotes ni els nostres ideals ab l'ideal superior de la personalitat y els drets del poble català. Aspiració dels humils y dels desinteressats, desig dels clarividents, esperó de molts, luita encara ab l'oposició dels malicioses, ab l'erro dels impacients, ab l'egoïsme dels curts de vista. Però luita avansant, fent sempre ruta, enençant llum en moltíssimes intelligençies.

Si ara, davant la renovació del Parlament espanyol, hagués sigut un fet la coalició nacionalista demanada per nosaltres, el vinent setembre luitarien y triomfarien, en les circumstancies y en diferents districtes de

Catalunya, les personalitats més prestigioses y aptes dels distints matissos patriòtics. De la luita y de les ventatges en ella logrades, en sortiria segurament la més forta empena donada fins avui per l'entusiasme català contra el vigent règim personalista y unitari. Hauriem guanyat la vigorisació de les nostres forces, iniciant la destrucció de les que s'oposen al lliure govern y esparidment de la nostra ànima popular.

Deuen les eleccions acoblarnos a tots, com ens acoblen els mitins, les assemblees y les festes. L'unió ha de trascendir a l'acció política, a l'obra social, a l'empresa generosa del efectiu triomf de les aspiracions fonamentals del Nacionalisme: no pot seguir renyida ab la propaganda, ab l'esfera de les paraules platòniques o líriques; no ha de consistir en evocar en nosaltres matexos l'òrdie de les nostres aficions íntimes, sense portar-lo a traduir y encarnar fets y obres de la realitat viva, integrada per una evolució incessant y per una acumulació continuada de millores colectives.

Seguint com ara, el Nacionalisme no seria altra cosa que la més bonica y alhora la més buida de les nostres paraules. Lluny de representar l'ànima mater del nostre avenir, constituiria un eufemisme d'impotencies catalanes, un eufemisme al servei de la retòrica pera atenuar, en les ànimes senzilles, la tristesa atuidora d'un impossible de llibertat.

J. LLUÍ RISSSECH



El conte de Ton y Guida

S'ha molt parlat y discutit en aquestes columnes d'El POBLE, hospitalari a tota opinió, de la esquerda fortuna que sovint l'lena els artistes de casa nostra. La qüestió, en sos aspectes favorables y contraris, ha sigut detingudament examinada. Bons amics, plens de zel, han dit son pensar: S'ha utilitzat l'elogi d'un particular exemple. Y sobre l'mal y son remei hem pogut llegir reposadissims articles... Ara, tard, me pren el desig de dir-hi també la meua.

La meua fora un conte. Un conte vell, un conte molt conegut, que figura entre 'ls recullits pels Grimm. Aquell de «una vegada, a la entrada d'un gran bosc, vivia en una cabana un pobre carboner ab la seva dona y dos fills. Y eren tant pobres, tant pobres, que no podien dar pa als nois, una nit els pares van resoldre darlos el dia següent a lo més espès del bosc, y allí abandonarlos...»

Realment es una cosa mal feta el treure els fills de casa y desamparar-los dins una selva perillosa. Més pensat també com s'ho premien els aós de la miseria. Tots hem vist al teatre la pena que s'hi daven Hansel y Gretel, dits entre nosaltres Ton y Guida. Llugar escorbes y fer miya no era feina pera ells. Ni tampoc altra. En Ton, fiantse les mans a les butxaques de les calces, té 'l valor de dir-ho:

Sempre la feina! Quin fàstic fa! Sols cull 'l drogo, saltà y ballà.

No cal felshi un retret, tampoc de aó. Prou son bona cosa el salt y el ball; y prou en les cases riques salten y ballen les criatures, y es aquesta l'alegria capital de les cases riques. També en les cabanes tenen el salt y el ball prou altíssim... ¿Com el pene-dient devia axís revelar-lo als pobres carboners, aquella nit, en la tenebror de la casa buida, vora el pa! Perque no sols de pa viu l'home; mes també del saltar y ballar y fer el drogo dels Tons y de les Guides...

Devia ser negra aquella nit pera els pares en la solitud de la cabana y pera els fills en la solitud del bosc... Mes la victoria, després!... El bell moment del retorn, passades les aventures y 'ls perills, «plenes les butxaques (div el conte) de perles y diamants»... Jo m'imagino la primera taulada que seguí al retrocament y la triomfal joia de serhi tots, y aquella gran onada d'amor en que tots s'absolien y la visió magnífica a l'aua d'una vida nova.

Y ceig també en el futur nostre un moment aixís. Oiu, Tons y Guides, mos amics. Oiu també, pobres carboners, mos amics. Vindrà dia en que 'ls quatre cents ens retornin aquets bocins de ànima nostra que avui s'ens escampen. Serà un gran dia. Tots, entre llums de victoria, aniran comparezent. Ens reconecrem. Ens abraçarem. Ens entaularem. Ens absoldrem. Serà un bell festí... ¡Y tant alegre!... Recordéu aquella música tan alegre de l'obra de Humperdinck en el moment del re-contré:

Tra la la, tra la la là...

¡Beneida l'ausencia d'ara, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneit el pa del desterro, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneida la tristesa d'inferior dels que avui viuen en els Grans Pobles, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneida l'anguina dels qui avui viuen entre els Bárbares, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneida la luita y els cops y les ferides de la luita, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneida l'anyoransa per la gloria d'aquell moment!

¡Beneida la fam y la malaltia y l'hopital, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneits els llores del qui triomfen, per la gloria d'aquell moment!

¡Beneida la sang dels qui cauen en la ruta, per la gloria d'aquell moment!

Tra la la, tra la là!

Ah! Y si de pas, en el nostre tran-
sit per terres estrangeres, podem des-
pertar y obrir els ulls a alguns nens
de pasta, no hi ha res perdir...

Tra la la, tra la là!

Montrestant, cap queca! Callen,
Guides jébles. Consignem el mal, par-
lem-ne, però per l'amor de Deu, res de
plany! Es cas de dir, com el Ton:

Jo so valent. De por no'n tinc!

Au, Guida, prou. ¿No'm tens a mi?

Croquis barcelonins

El mercat d'aucells

Els ramblers de la nostra Rambla no hi han acoboiat mai cap a ella els grans exèrcits de mostrejat bestiar, la informe barreja, pasme y orgull dels fríals, de les ramades prodigiosament variades en les que les llanudes tofes dels xais y dels moltons destaquen la seva blanca entre 'l pelatge brun de les ar-
restades esquenes del bestiar cabriu, que semblen servir de movent peanya a les sapades moles dels bous de treball y de les vaques lleteres, que suren damunt de tot moventse ab la fexugor penosa de carcassa de navili vell sobre una mar de remogudes ones.

La nostra Rambla no les coneix les grans ramblers. De bon principi ja va senyorejar y violada pels afalacs que ab la seva gentilesa va conseguir captarse dels ciutadans mai ha hagut d'escarras-sarse ab tràfics poc vistents.

Es una Rambla de joell indolentment allargassada entre dues fileres d'aparadors aouts les llepoleries del gust hi tenen les temptacions irresistibles, y les petites vanitats hi troben la satisfacció en la pruitja que les mou.

Entre bonics y confitures, la Rambla viu la vida a cor ple de les grans mima-des.

Els ramblers de la nostra Rambla no la fan pas malveure obligant a merca-dejos poc fins. Les seves ramblers son ramblers minces com bé li escauen a la moquera. En lloc de les ramades tufejantes van a parari en restellera les polides gabies dintre de les quals hi ale-
tegen els pobres cautius, formant com una reguera de fríaments desesperats que de tant en tant trenca la immobilitat resignada d'algun moxó filloso que en santa conformació pateix les amargors del cautiveri y fins refila alguna pas-sadeta que no li passa del gargamellonet o bequeja sota l'ala pera entretenir el forat desvagnament.

No manquen tampoc aucells positivistes que semblen perfectament avertisats ab aquella reclusió que troben ben com-pensada ab la tranquil·litat que 'ls hi proporciona 'l no haverse de basquejar per la nostra escalada de cada dia, ni d'altres que sense pau ni gloria, ells segurament del cautiveri, redien y xer-ro-tenen alegrement com poguessin fer-ho a ple bosc dalt de la branca més ran-
nejada.

Aquets son justament els preferits pels qui cerquen alegrar la llibertat pro-pia ab la esclavitut agena.

Oh alegries del cor del home! Ell ne fuig de les tristesses, quan frueix plena-ment la vida, y en un refinament de egoïsme aborreix a qui li torba les ale-gries ab les visions miserioses.

Quan ell l'assaboreix la joia, vol que 'ls qui ploren reculin les llàgrimes, que aquells qui pateixen ofeguin els seus gemes de dolor.

L'aucell engabiat que li alegra l'hos-tatge ab la seva cantadissa es el perfecté símbol dels seus egoïsmes. Res més enutjós que aquells aucells indòmits, privats suara de la vida lliure, que des-
esperadament se rebelen contra 'ls fer-
rosos de la gabiá esmossant 'l bec y
trossejant 'ls ales. Son importuns com
un clam de conciencia remordida.

Y al mercat d'aucells, hi son forces els dissortats; desde el que porta vestit de burell com els aspres requissos de les nostres montanyas, fins al de violat y se-lós plomatge que ha enriolat les bo-curies de climes llunyans, que mor de la doble pena de la presó y del desterro.

El mercat d'aucells es una nota cru-delment infantil·lova. Es una entramalla-dura que ab força indolència li passem a la nostra vida.

Hi ha una hora al dia en que 'l recort dels pobres aucells engabiats es més puayent que mai. Quan capvespreja, en el brançat dels arbres del passeig que han ombrejat algunes hores les tristesses dels presoners, hi pren joc la volada in-númera dels aucells que frueixen a ple estal la vida de la llibertat, la vida de la vida.

Assota seu, senyalant la restellera aont s'havien afilerat les gabies hi queda una ratlla d'esclades y plomall, terriblement delatores. Els aucells lliu-res no han sapgut mai què fós. Quan s'estén la primera parada dels gabials sarcàsticament primorosos, hores ha que canten la llibertat lluny d'allí; quan hi tornen, hores ha també que 'ls germans cantius en son fora.

Si un dia arribessen a trobarse gescla-
raria la revolta entre 'ls lliures y cautius
rebatente contra les gabies polides fins
a dèxar comiata l'obra de redempció?
Un home assegurava que no; deia
que saltirien fins a les branques
més altes per a lliurar-se de ser em-
presonats també, o que d'allí en fugirien
per sempre més pera que 'l miserios
espectable no torbés la propia ventura.

El qui ho deia era un home.

MANUEL FOLCH Y TORRES

Confia ab tu mateix. Accepta 'l lloc que la Providencia t'ha trobat, la societat dels teus contemporanis, el nus que lliga els acontexaments...

Insistiu en ser sempre fíels a vostra naturalesa: no imiteu mai. Les propies qualitats en tots moments podreu presen-tar-les ab la força acumulada de tota una vida de cultiu; però del talent que heu après d'un altre no 'n teniu més que una improvisada, una mitja possessió...

Conservaveu en les senzilles y nobles regions que son propies de la vostra exis-tencia, obeïu 'ls impulsos del vostre cor, y axí podreu reproduir en la vostra època les grandeses passades.

Rodolf EMERSON

El poble y'ls artistes

Quan sento que algú's dol del poc apre-ci que té'l poble pels artistes, sempre se m'acut preguntar: ¿De qui es la culpa?

Haventhi comunitat d'ideals entre la massa y l'artista, aquest es popular; si estan allunyats l'un de l'altre, si caminen per viarans divergents, no pot haverhi conjunció, no poden com-penetrarse, y el poble permaneix indiferent. ¿Qui n'es responsable?

La massa segueix inconscient la seva via, que determina l'impuls anterior de generacions passades; no pot trencar de camí, perquè la seva marxa ascensional es independent de la seva voluntat; el moviment adquirí l'obli-ga a caminar sempre endavant, vers un ideal de perfecció, que ni coneix ni present.

Però l'artista, cervell y cor privile-giat, deu tenir conciencia de les aspi-racions, informades, de les masses que al seu entorn treballen y sofreixen; deu cantar en la seva obra llurs espe-rances y dolors, il·luminant ab la lum del geni les boires del present y les tenebres del poverir. L'artista ha d'esser consol y guia pels que, apa-sats, fan ab ell l'aspre camí de la vida, reconfortant ab visions d'una vida millor y més noble en els que defa-
llexin, donant forma concreta a les inquietuts, a l'afany d'ideal que senten els humils de manera inconscient. Aquesta es la missió de l'artista.

Per desgracia, hi ha tendencia a fer de l'obra artística quelcom de mis-
terios, sols inteligible pera la secta dels iniciats. En comptes d'obrir de bat a bat la seva ànima a les impres-sions de tot lo que l'enrotlla, l'artista's recoquilla com l'erissó, tancante en

si mateix, y busca en fórmules abstractes de bellesa lo que sols pot trobar en la vida: l'inspiració sana y forta.

Cercant l'originalitat, se pert eu fantasioses y recargolades concep-cions, emboirant l'idea ab símbols complicats, en comptes de ferla ressor-tir clara y senzilla, poruc de caure en redites si cantava espontaniament la vida y la naturalesa, fonts eternes de poesia. ¿Com si l'Art no fos sempre'l mateix, en el fons! La forma, els ac-cidents exteriors, es lo únic que en ell varia. El timbre, el color d'una nota, canvia segons l'instrument que la dona; y, ab tot, la nota sempre es la mateixa.

En el fons de totes aquestes tenden-cies que pretenen desviar l'Art del seu camí natural, potser hi trobaríem tant sols, esbrinant-ho bé, una forma de l'orgull, hipèrtrofíat. L'artista's creu superior a tot lo que l'enrotlla, sense comprendre que es sols el punt aont convergexen les forces creadores de la seva època: la condensació de les idees y sentiments que volen en l'aire, dels desitjos informats, dels somnis, inconcrets y boirosos, dels seus con-temporanis, que en ell han de pendre forma y resolores.

¿Ai del que's resisteix a ésser l'arpa que vibra ferida pel vent que passa! ¿Ai del que, portat pel seu aristocra-tisme, vulgui tancar-se en si mateix, y fer vibrar la seva ànima, lliure de tota influencia exterior! La seva veu se perdrà estèrilment, sense ressó, dintre 'l cercol més o menys estret d'un cenacle, y la seva obra, freda, artifi-cial, morirà ab ell, perquè li faltirà'l calor d'humanitat que l'individu es impotent pera donar. Aquella vibra-ció intensa que fa perdurables les obres, sols pot produir la ànima de tot un temps o de tot un poble. Per axó precisament els més grans genis són aquells que mellor han resumit y encarnat l'esperit de la seva època.

¿Que'ls impotents y els debils pro-clamen l'excelencia de l'obra d'art incompleta! ¿Que practiquin l'alla-nyament de la multitud, que no se sentin ab prous forces pera comprendre y guiar! ¿Que formin una teocràcia aislada, celebrant llurs festes litúrgi-ques, segons el ritual de moda, en el misteri del temple esquit! El veritable artista ha de tenir la naturalesa per temple; per religió, la Vida; el poble que treballa, sofreix y espera, per servent d'aquest culte vers un ideal de perfecció, que es el terme de totes les aspiracions humanes.

Compenetreu-vos ab la vostra època: poseu-vos en contacte ab el poble, aquest poble que tants desprecien perquè'l desconexen; canten les seves lluites per l'ideal d'una vida més justa y armoniosa; y a més de fer obra forta y de durada, fareu obra de justícia.

Perquè vosaltres, artistes, tot ho deveu an el poble: el pa que us ali-menta, ell es qui'l produeix; la casa y la vestidura que us abriguen, són obra de les seves mans; el seu treball us dona hores vagatives pera crear la vostra obra; y fins les vostres idees y els vostres sentiments són suggestions de les idees y sentiments de la massa anònima, llevers que al caure en la vostra ànima la feconden, sentia florir y granar.

Torneu, doncs, els seus benefets amorosament; que trobi en la vostra obra consols y esperances; y el poble, allavors, us estimarà com a la part millor y més noble de si mateix.

J. POUS Y PAGES

El bon camí

S'ha dèxat perdre el moment felís de anar a una conjunció de les forces autonomistes de Catalunya.

Tantdebó que l'oportunitat torni, y que torni aviat. Però si axó no succeís, ni seria nostra la culpa, ni ningú podrà dir que en l'ocasió passada no haguem mostrat l'ampla rodona en que tots podríem cabrehi.

Y es de doldre lo que passa! El Nacionalisme català, representant en les seves colectivitats y capelles, manté distancies y apartaments entre grup y grup, tendencia y tendencia. Però la massa, aquesta massa abnegada que creu y respira per Catalunya, aquesta està unida, y la vol la unió y l'agermanament de tots pera l'empresa patriòtica, sia aquesta la que's vulga, sia pera assolir la reforma d'un aranzel que representa treball y riquesa, sia pera jugar-se la sanc y la vida en la integral deslliuransa de la patria.

No es pas qüestió de fondre y sacri-ficar pensaments y criteris en un sol pensat, sinó d'ajuntar o acostar l'acció política de tots y combinarla.

Quan l'acció de tots concordés, podria avensarse un nou pas en el bon camí, y ferse un programa essencial, breu y compendiós que tots poguessin dir que es nostre, y dexar, alhora, que cada matís el completés ab el seu propi, uns afegint-hi idees religioses, altres excluintes, uns fent-hi decla-racions monàrquiques, altres de repu-blicanes, uns defensant l'individu-alisme, altres el socialisme, uns advo-cant pel regim del capital, altres com-batent-lo, que tot sistema de Moral y de Dret, de Política y de Sociologia hi cap raonament en el Nacionalisme de Catalunya.

Es clar que aquest comú programa ja l'té la Unió Catalanista en la seva Declaració de l'última Assemblea, però la situació actual del Naciona-lisme no facilita l'acoblament al vol-
tant d'un organisme establert, per honrosa que sia la seva vida y la seva historia, sinó que millor y més per-fectament se lograria creant un comitè o directori nou, en que s'hi trobessin representats tots els organismes.

Que axó es lo pràctic, ben segur que la mateixa Unió ho creuria, quan al iniciarse la campanya nostra en pro de la conjunció no's feu el sort a nostres paraules, sinó que adopta en principi una actitud patriòtica.

Pot ben dir-se que El POBLE CATALÀ y els nostres amics, ab llurs paraules, han respost al sentir general del Nacionalisme, que bones son les cam-panyes de eleccions, però no cal sa-crificarles a lo essencial, puig perquè donguin veritables fruits necessiten ser una obra nacionalista y que la direcció d'elles se mantinga en un en-lairat criteri.

En altre temps podia tenir la Lliga Regionalista una representació amplia, mes avui, efecte de les circumstancies, representa solament una tendencia del Nacionalisme, y es absolutament precís que en els moviments naciona-listes hi estiguin representades totes. Han passat els temps en que la feina casi bé única era combatre la tirania caciquista. Enfonsada aquesta cal axamplar la mirada y pensar tots plegats en luitar franca y llealment per l'autonomia catalana, sense atenuacions ni dubtes.

Y com deia molt bé la carta dels nostres amics, publicada en aquestes columnes, pera portar a cap aquexa tasca es necessari l'efors de tots els catalans que la comprenguin, la sen-tin y la vulguin la autonomia, con-servadors y liberals, tradicionistes y democràtes, proletaris y burgesos. Que sia veritat d'una vegada lo que havem declarat tants cops en les nostres propagandes; que s'acabi per sempre més l'errada funestissima d'o-
posar el Catalanisme a un determinat partit polític, convertint-lo així, per aquest sol fet, en un altre partit polític de tendencies antagoniques. Catalunya necessita pera seguir avant l'efors generós de tots els homes que l'estimen. Volguer excloure alguns, pretendre mutilar el pensament y ofegar les aspiracions d'altres, es una obra suïcida.

Serán molt nobles, no ho dubtem, els propòsits de la Lliga, però resulta-ran en la pràctica migrats y anòmics. A les Corts d'Espanya 'ls diputats catalans, verament conscients de la representació que ostenten, no poden portarhi compromisos de classe social o de partit polític; no deuen dexarhi sentir més veu que la que clami ardentament pera la llibertat de Cata-lunya y pels drets y 'ls interessos de tots els catalans.

Per tot arren en la nostra terra hi sorgexen y hi viuen entitats naciona-listes, que ab el fons comú del senti-ment de patria presenten una gran varietat y riquesa de matissos. Totes elles devien aportar-hi el seu efors a la magna obra de nomenar els repre-sentants en Corts de Catalunya. Allavors, únicament, podrien els elegits parlar en nom del Catalanisme.

Avui el nostre pensament no haurà triomfat, mes assenyala a la concien-cia dels catalans un bon camí, que un dia o altre per sa mateixa virtut s'imposarà. Confíem-ho així en bé de Catalunya, y fem nostra tasca men-
tres esperem la desitjada hora en que luitarem plegats tots els autonomistes pera portar al Parlament d'Espanya la representació veritable de la patria catalana.

CARLES SALÓ

les an-
política,
ació de
espan-
jous de
orancia
o del
ilipins
di de la

riodista
ianquis
alunya.
va arri-
ròmpre
almacen
o no les

senyen a
s'usar cap

ure ab un
una no s'hi
oderna,
veicoi

mnuna
lissació
i ha fet
il-lu-
petida-

aferrats
la seva
viure en
encara
pre ne

rioritat
adaptat
la ntra l'
auvi la
libertat

astellà.

ROURA

al

peras-
An-
repu-
un
bo
amigos
rpolis,
ararar
ot so-
amants
bligam-
ent,
fruits
res pre-

ia que
ut tota
cam-
on exili
a cons-
orga-
gloria,
de mo-
revisió
i quan

re els
tot so-
pe-
ca Re-
de la
ts Co-
la de
desde
movi-
tre ab

nes un
fitem,
ratjos
ressió
el seu
onvul-
eririo
forces
cada

de do-
ns, ab

llevo-
es de
s, 701

pesse-
nos-
1-
900, 000,
s a la

ui del
perati-
216,223
rs an-
haber
tribun-
en 181,115

glessos,
1908;
que,
an ob-
unent
quiva-
neger
tant,

atives,
i dues
s do-
hester
per a

s dues
tribul-
l de
data a

grans
26,629

ts un

tiada en gran escala, podria o no reportar algun bé a les nostres classes treballadores i simultàniament al nostre desventurat país i, ab ell, al Progrés Universal Humà!

JOAN SALSAS ANTON

NOTES POLITIQUES

Ha sigut venut en subasta pública per 31.384 pessetes el monitor de guerra *Paiguerdà*, que havia sigut declarat inservible pel ministeri del ram.

Si es aquests la raó, esperem que dintre poc s'anunciaran les subastes dels demers barcos de la marina espanyola.

I la dels marins i tot, per més que d'aquests ningú n'ha d'acabar cap diner.

Els únics postors haurien pogut ser els russos, però com ara estan en vies de fer la pau...

Llegim:

«En Calatayud i otros distritos de Aragón el gobierno ha renunciado a presentar sus candidatos frente al hijo del Sr. Maura, el Sr. Castellanos y otros conservadores, a pesar de contarlos que los republicanos apoyaron a los ministeriales».

Ja es ben veritat allò de que gossos ab gossos no s'osseguen.

El Rei ha tornat a San Sebastián després d'haver obtingut un senyalat triomf a les regates de Santander.

La seva entrada de *capitanejo* a San Sebastián ha sigut saludada ab coets i piques pel «Club de Regates» d'aquella capital.

Sense voler ens venien a la memòria les entrades als ports de Catalunya dels reis de la dinastia indígena, portant a remolc de les seves galeres les apresades al enemic girada de revers la proa i arrossegant per l'aigua els penons retints.

I, generosament hem renunciat a fer comparances.

Segons un crític militar el servei de timbals ocupa en l'exèrcit espanyol 1.700 homes.

«Vol dir que no més n'hi ha aquests de toca-timbals al nostre exèrcit?»

Llegim que encara no ha pogut quedar ultimada la candidatura ministerial de diputats a Corts per Madrid, per causa de que «la canaletes i els monistries es barallen per volerhi dos llocs».

Realment aquests liberals són una família molt ben avinguda.

Si no s'pot dir que estan a partitir-se un pinyó, en canvi estan a repartir-se les pinyes.

El telegraf ens notifica que durant la travessa en el *Giralda*, de Santander a San Sebastián, el Sr. Melado va marejar-se.

En un altra situació lliberal ja sabem qui serà ministre de Marina.

Davant per davant del partit de la *Unión Republicana*, lluitarà a Barcelona en les vinentes eleccions la *Unión Radical Revolucionaria*.

Si una unió fa la força, dues unions què faran.

Els republicans unitaris sempre s'han perdut per lo mateix: per massa unió. Y per massa unitat.

Sensible perduda

Deiem en una nota bibliogràfica publicada en EL POBLE CATALÀ, que es molt senyala que un dia i un altre dia vagin desapareixent de casa nostra tants i tants testimonis de la nostra història, para anar a enriquir els Museus i coleccions particulars i les Biblioteques i Arxius del estranger. Y això, de que venen lamentantse tots els amadors de les nostres coses antigues, sense que ningú hi posi remei i sense que no pocs dels que s'enenen per experts en la matèria s'recordin menys de sa afició al art, de la necessitat de la cultura pública que tant preconisen, i del enaltiment i conservació del tresor artístic i històric que ns llegaren els predecessors nostres, que no pas de son afany de lucrar ab els nostres venerats records, ho veiem repetit, als pocs dies d'haver publicat aquella manifestació nostra, al enterarnos, ab gran pena, de les adquisicions que acaba de fer la Biblioteca Nacional de París, Déu sab com i de quines mans pecadores, segons apaer de la ressenya que d'aitals adquisicions apareix en el nombre del *Janer-Febrer* de la *Bibliothèque de l'école des Chartes*, de la capital francesa.

En aquesta, para nosaltres, trista llista hi ha anotats els següents manuscrits referents a Catalunya, que volèm reproduir para vergonya del nostre catalanisme, o literari o productiu, i sempre incomplet, tota vegada que permet que a les barbes, se vagin robant a la patria catalana, els testimonis de sa civilització i de ses grandeses passades. Això al ensemple pot constituir una ensenyança para els enteniments endorçats i els caràcters inconcients, un avís para ultorians abusos i penibles dexades dels *bussans* i dels bibliotecaris i arxiviers refats, y un rau-rau para els que tal volta dientse historiadors de la terra i aïmants de Catalunya y de les antigalles del terrer que la vegé naxer, no dubten en comerciar ab tan venerables restes de nostre passat, avidament cercats y espléndidament guardats en les vitrines y estanteries, dels fons estrangers.

Vens aquí el registre de aquesta nova miseria nostra:

N.º 834. — Registre original de procedures de l'inquisitor general d'Aragó contra les heretiques des dioceses de Gerona, Urgel, Llerida i Vich, XIV s. 20 fets.

N.º 835. — Catalogus abbatum monasterii St. Cuthpatis Valler. Ordinis Benedicti, XVII s. 53 fets.

N.º 837. — Prothocolum mei Bernardi Rivesaltes (notari de Clua). Al fol. 50 Bulle sur parchemin, du pape Nicolas V en faveur de Garrigue, clerc du diocèse de Gerona. (16 juin 1447) XV s. 50 fets.

N.º 2579. — (Très grand format). Recueil de diplômes royaux et autres actes originaux concernant les abbayes de Comprodon et d'Amer en Catalogne. (843-1326).

Fol. 1-2. — Diplômes de Charles le Chauve en faveur de l'abbaye d'Amer. (14 mai 843 ou 844 et 19 nov. 860).

Fol. 3. — Diplôme de Charles le Simple en faveur de l'abbaye d'Amer. (15 juin 922).

Fol. 4. — Diplôme de Louis d'Outremer en faveur de l'abbaye de Comprodon. (3 fevr. 552. cop. auc.)

Fol. 5-6. — Copie moderne du même diplôme.

Fol. 7. — Donation à l'occasion de la consécration de l'église de Comprodon par Servus Dei, évêque de Gerona. (27 nov. 304).

Fol. 8-9. — Copie moderne de l'acte précédent.

Fol. 10. — Donation d'une vigne par Angaricus et Placidia a l'abbaye de Amer. (Janvi. 940).

Fol. 11. — Nomination de Teuderic, abbé de Comprodon, par Seniofredo, comte de Besalú, et Arnoul, évêque de Gerona. (29 juin 982).

Fol. 12-13. — Copie moderne de l'acte précédent.

Fol. 14. — Testament du prêtre Deila en faveur de l'abbaye de Comprodon etc. (15 août 952).

Fol. 15. — Bulle du pape Benoît VIII en faveur de l'abbaye de Comprodon. (8 janvi. 1017. copie auc.)

Fol. 16. — Accord entre Arnaldus Ugonis, bachelier d'Almon de Fontclara et Arnaldus Abbas Sancti Benedicti de Castres. (9 nov. 1081).

Fol. 17. — Clamores quos abbas Campirotundi et omnis conventus ejusdem ecclesie faciunt Domino Deo et Domino Regis Aragonie de Petro Pontii de Bisilun et hominibus Bisilun (s. d.).

Fol. 18. — Privilège de Pierre II roi d'Aragon, pour l'établissement d'une ville forte, au lieu «Podium reliquiarum» pour servir d'asile en temps de guerre aux habitants en Comprodon. (1196).

Fol. 19. — Sentence de Pierre de Castromayo, évêque de Gerona et de Bernard «de Vico», juge ordinaire du roi d'Aragon, entre «Ugoncomand comes Impuriarum» et l'abbé d'Amer. (2 dec. 1270).

Fol. 20. — Privilèges accordés par Jaime II, roi d'Aragon, a l'abbaye de Comprodon. (13 avril 1326).

El text de la major part d'aquestes pessets ha sigut publicat a la *Bibliographie esmentada* (1904 t. LXV p. 364-389) IX-XIV s. 20 fets.

N.º 2580. — Bulle sur papyrus du pape Benoît VIII en faveur de l'abbaye de Comprodon. (8 janvi. 1017). Una copia antiga s'conserva al fol. 15 del manuscrit 2579 y está publicada a la citada *Bibliographie* y als dits toms y any p. 377-382. XI s. Papyrus.

Y hense aquí finit aquell registre de la documentació nostra que ara ha ingressat al departament dels manuscrits de l'immensa Biblioteca Parisiana (1) que com altre monstre insaciable, va xuclant de tots els països decadents les riquesses de tota mena, descuidadament custodiades y no pas prou apreciades dels naturals.

Farà de lissó aquesta nova espoliació de que hem sigut víctimes?

Cal dubtar-ne.

J. SOLER Y PALET

Es ab llurs esforços para realisar l'art, la ciencia, la moralitat i l'dret, que l'home s'axeca més amunt.

Aquexa realització y els que en ella treballen, es lo que empeny més els destins de prínceps y de pobles.

El patriotisme té per ideal sens dubte una conservació política; mes abans que altra cosa deu desenrotllar aquestes nobles aspiracions, car es solament per llur culte que les tendencies nacionals concorren a realisar la verdadera historia.

Charles LAMPRECHT

Menudall

De ben fitos ha anat jo carissims lectors meus de que aquesta setmana, com la passada, us quedessin sense Menudall.

Y la culpa l'hauria tingut el sol, aquest sol, font de vida, de suades y de borradures, que combinat ab la humilitat, engendradora de artritismes de tota mena, convertia els cossos de nostres ciutadans en una mar vella sin orillas.

Ting, doncs, de tanta liquidació forosa decidí anar a cercar la fresca en lloc el més proper possible, o sia aont el ferroarril no m'fes fer masses pessetes de marrada.

Aviat sortí de dubtes. Per una pesseta quarantà, la companyia del Nord (d'Africa) m'oferí un assiento de pererra en un vagó de idem, previament assoliat a fi de que durant el trajecte pogués anar purgant tots els mals humors emmagatzemats al cos desde l'arribada a l'estació.

Un veritable bany bon zic més intens que el marí; un bany Jesús, Maria, Josep.

Azò m'permeté arribar a la mai prou alabada Alena del Vallès, lliure per complet de tota impuresa de la realitat, que de segur hauria desentonat ab l'enlaurat ambient que allí s'aspira; car degut, jo crec, a la sequedat de l'aire les idees mares resulten menys bullides que en la capital, d'ont arriben facturades, per la via Xela, a petita velocitat.

Anclada a l'entrada del Conjost, ab l'horitzó festonejat per les carenes de les montanyes que per ponent, llecant y nord l'envela, oferint oberta tan sols la part de migdia a l'escalf d'una mitja civilització de gorra de piqué ab visera de celuloide y a una marmada encorregada d'atenuar les males intencions d'un sol implacable; ab un passeig de plàns, cada dia més ufanosos, qual ombra lo mateix convidava a no fer res que a arribar a un bosquet proper, ex-legendari; ab fons d'aigües fresques en son punt d'emersió, situat per terme mig a més d'un kilòmetre del poble, y d'altres ciutadanes emergint en la mateixa Arcipolis que fins curan malalties de la pell. Bella encontrada per anarshi a curar certs mals de cap, perquè si aquell sol rutilant convidava a gaur, en canvi aquella fresca seca de la nit convidava a no ficar-se al lit, deuant als mosquits ab un pam de trompa. Quant al servei de mosques no pot ser més excellent. Y ab semblants elements i qui no disfruta?

Aquest es el lloc que alguns esperits escollits hem triat para ferne un nucleu de extensió universitària lo més integral possible. Abans de dinar y a tall d'absent, hi ha qui dona lissos d'història catalana purgada d'allò de les quatre barres del Vifred y d'altres mentides llegendaries; un altre, aquest fill d'allí, ha lograt organisar un chor, compost d'elements indígenes, que cada dia ho fa millor; el bras del clero, els Luisos, no volguent ser menys, n'ha organizat un altre que ab el temps potser ho farà bé; hi ha un teatre en que fins s'hi ha fet el Tenorio y un casino en el que quan el glas arriba a temps s'hi pot veure cervesa ben fresca. De màquines fotogràfiques n'hi han ben de una dotzena, de bicicletes altra dotzena, y potser mitja de pistoles Browning. D'escopetes de pistó y gossos de tota mena, demanin, y com a passa de respecte n'hi ha un de danés, que fa més carícies que tots els altres plegats y que si no estigués tan carregat de por seria una ferra. En descuidada de ditsi que fins hi ha una clínic.

Vegin, doncs, si azò tot plegat no té a constituir un nucleu de civilització ben important, lliure de certs excessos ab que aquesta sol empastijar altres comarques menys serioses. Perque d'automòbil gracies a Déu no n'hem cap, de modo que si senten a dir que aquí ha ocorregut alguna desgracia — burros escotats, criatures zafades, etc., — pensin que haurà sigut feta ab una forastera. Ni tampoc hem conigit en la vulgaritat de celebrar Jocs Florals, degut a l'acord prè de no oferir altres premis que Jors naturals gens inquietades per la mà del home o sien ben boscanes — romani, espigol, farigola, etc., — cosa que ha esquivat a cert estol de poetes y prosistes que darrera dels tals jocs van omplir els pis de bilbets y fulleraques metàl·liques de tota mena.

Y que aquest estol de civilització es una realitat res ho demostra més que les prems dels queveries: tan cars o més que a Barcelona, ab certa tendència a pujar quan ve la fuga dels forasters. No hi creguin ab un país en el que tot vagi barat.

Y aquest nucleu no hem de parar fins anar-lo extenuant com laca d'oli dels pobles propers, establint sucursals que ns fassin quedar bé. Y quan ja hagi entrat en tan intel·lectual concert tota la encontrada extensa

de Montmany fins a Llerona, de l'Atmetlla a Samalús,

llavors serà qüestió d'empendre tots plegats, a tall de somatent espiritual, la conquesta de la ensopida veia que, una hora més avall, ostenta orgullósment el títol de cap de partit com podria ostentar el de cap de pastera.

Y aquí tenen an en Suñol, en Coca, l'Alió, en Galveit, l'Urgell y tants d'altres — sense comptarhi jo, com pot suposarse — refermant als naturals d'aquest oasi en llurs bones disposicions tan seriósament desatrades, y no decaentlos mai del tot desamparats perquè quan l'un s'en va l'altre hi torna.

De tots modos, la comunicació ab el món la tenim perfectament assegurada per medi dels diaris anglesos que rebó un dels dos aploctis de que disfruta el poble, qui, afanyós de ser útil a la causa, s'aprenegre l'ingles el tot sol, sense dir res a ningú, cosa que no ha sigut mai capes de fer cap dels harmoniosos ministres que hem patit els de la postera de les terres llana donde el sol se pone.

Y mes tegades llegint Solitú o Els sots feréstecs, formant röllo homes, dones y mainada en promiscuitat espiritual — röllo batjat per un eneyorós amic ab l'indocorós nom de trust de la maundra, — y d'altres anant, els més recomensats, a l'igard y fins més lluny en bicicleta, quan el sol es a la baxa y si el vent se d'esquena; y improvisant penyes al passap, a cal apoteosi, a les tertimes o a l'estació — enfrantit per l'excida per no pagar bitllet d'anada — y sempre fent xistos, y no dels vulgars, sino de Cucent per amunt, les hores passen una darrera

l'altra, escorrense tranquils en el pou sense fons de l'eternitat.

Jo no sé pas d'amt treiem les energies para podernos mantenir sense defailliment en semblant estat de vida intensiva, que nosaltres califiquem de super vida y que nostres avia, curts de gambals com eren, haurien califiat de gran vidassa.

Cert que no manquen pas moments d'aquells en que la corda s'afussa y cal estimar-la. Mes en semblants cassos el remei ariat està trobat anant a rebre el mot d'ordre encoratjador dels propis llavis del conspicuo indiscutible.

Aquest ja us veu venir de lluny desde la més enlairada de les tres terrasses que formen els tres grans gegants, damunt dels quals s'ha descaçat un balancet.

— Què hem de fer? — li diu desde abaxa la colla ab veu desmaiada.

— Geure! — respon ell ab accent energic.

— Es el sant y senya! — mormolen respectuosament els pexi-minut.

Y allí es deure l'ardiment ab que cadescú s'en va a cercar l'ombra del seu major agrado...

MENUT

NOVES

Ofici vint a menos. — Ho es el d'hèroe. Abans de les guerres de Cuba y Filipines saviem de la infanteria española, que se sentia porque si, y de les altres armes no en parlem, però d'ens d'aquella epopeia, malgrat les corbates repartides als batallons y les creus de Sant Ferrán y del Mérit Militar penjades al pit dels seus quefes, no havem vist altres heroicitats que l'assassinat del Martí, l'arrossegament del cadavre den Maceo y la rendició de Santiago.

Doncs a Rússia, estan, si fa o no fa igual. La continuada resistencia de Port-Arthur els hi feu un hèroe únic: el general Stoessel. Però ara s'els hi ha tornat Plimsaul.

Segons ve provant una enquesta oficial, els dies que precediren al assedi de la plassa, y quan els particulars tenien interdit l'entrar provisions para que tot el servei ferroviari pogués dedicarse al aprovisionament militar de Port-Arthur, s'introduïren trens carregats de mantega de Siberia dintre de vagons blindats, que l'Estat Major rebia com si fossin d'obusos para artilleria, y que després traspassava quietament als camparadors de la plassa.

Llistina que l'enquesta que sobre axò s'ha a Rússia no sia comparativa.

Seria curiós saber si es més ric en Weyler o en Stoessel.

L'Independencia de Noruega. — Malgrat els telegrams alarmistes de bona part de la premsa europea, a Noruega segueix importorbaria la conciencia, y para ella està sols el problema en ensequegar la formula que accontenti l'amor propi de Suecia.

Que li hi ha es que a Suecia s'aprofita la qüestió de l'Independencia de Noruega para barallarse los dos partits turnants, y axís s'hi ha derribat al ministeri, y s'oten crèdits para eventualitats, però tots aquests successos que semblen de caràcter internacional no son més que de política interior.

Tot l'efecte internacional se reduïu a que Suecia no vol reconeixer al actual Shorting de Noruega l'dret de rompre l'Unió, doncs estima que qui ho havia de declarar en tot cas era un nou Shorting, convocat espresament para axò, o bé l'mateix poble noruec per referendum directe.

Mes el govern constituït dels polítics suecs y abans que li comuniquin de Suecia que sembl imposició, li falta de respecte a la seva sobirania, crida al poble para l'dia 13 d'agost a la una de la tarde, per que contesti en solemni referendum si vol o no l'Unió ab Suecia.

Com el resultat no ofereix dubtes, se tindrà ja la fórmula destijada y vindrà l'reconeixement de l'Independencia de Noruega per Suecia.

Per nosaltres que no tardí. La d'ella y la de tothom a qui pugui apropar y la merexi.

Biblioteca clàssica catalana. — La casa Ferrer y Vidal, editors, anuncia la próxima publicació d'una Biblioteca económica que abans que les obres de la literatura catalana de l'epoca d'or: historis, noveles, poemes, llegislació, poesia, filosofia, etc.

La primera que surtirà a llum es la *Crónica del Rei Don Jaime*.

Recomanantseu projecte, diuen aquells editors:

«Sois Catalunya deix jaure en l'oblit les obres admirables dels homes més preeminentes de la seva raza. Tolhom parla d'ells, tothom els glorifica y venera ideologicament, per la costum de fer lo que altre fa, mes, qui coneix les obres del il·luminat Ramon Llull, del gran Rei Jaume I, del animós Rei en Pere, del sentimentalíssim Ausias Marc, del gran satíric Jaume Roig, del princip dels historiadors en Ramon Manter, del gran Descolor y tants y tants d'altres, dignes d'aisar el front y de regnar entre els més altius y preclars de tota la terra? Sols alguna que altra edició, tan cara com difícl d'adquirir, s'es publicada de les obres d'aquests preclars ingenis que tan honrara a la raza catalana, que per ells es una de les més considerades de les que constitueixen l'humanitat civilizada».

Li desigim un gran èxit.

La qüestió ensquera. — Alguns periódics autonomistes catalans han reproduït manifestos y parlat d'actes de la *Liga Foral Autonomista* de Bascongrades, com si aquestes entitats tingueren que veure ab el Nacionalisme basc.

Res més lluny d'axò. La «Lliga» es una mena de «Junta de adhesiones» programa del general, etc. etc.» formada per gent dels partits polítics d'allí, uns integristes, altres mauristes, bons ciutadans que tenen la visió dels mals d'Euskoria però s'esveren del remei.

Ara ab motiu de les eleccions aquestos senyors se mouen entre ls polítcs. Mes el Nacionalisme euskar ha decretat l'abstenció, per entendre que abans de demanar representacions del poble havien de sistematizar el seu programa y la seva organització y trobare una unitat.

Les festes majors. — No es frequent que ls pobles de Catalunya donguin pro-

ves rellevants de bon gust y cultura moderna en les seves festes majors.

Per axò ns sorprenegué en la festa del Vendrell que s'hi donés un concert com l'organitzat pel «Orfèu Vendrellenc» el dia 27 del passat juliol, en que tan triada composicions s'hi executaren, composicions que semblaven requerir un públic de gustos refinats.

Y d'acort ab aquest fet està la mateixa presentació del programa oficial de les festes de la mentada vila, editat pels senyors Ramon Germans y Nebot del Vendrell, en el que, apart de condicions tipogràfiques notables, s'hi troben para alabar alguns treballs d'interès sobre historia y folklore del Vendrell y sa comarca, constituint un conjunt que respira lo que nosaltres voldríem que poguessin manifestar tots els pobles de Catalunya.

Les eleccions a la «provincia» de Girona. — Reprodíim del seriós periódic catalanista *Lo Gironès*, que veu la llum a Girona:

«No conèxem prou quines siguen les forces regionalistes y catalanistes en els districtes electorals de la nostra provincia, però dubtem força que pugui sortir més diputat autonomista que el senyor Albó per Olot, y encara l'existi en l'elecció d'aquest departe de la no presentació de candidat carlista, lo que creïem axís succeïra, doncs no volèm creure que falti al partit carlista el seny suficient para no capir que la presentació de candidat dels seus, davant per davant de la candidatura del Sr. Albó, representaria un erro polític y quasi fatal, una manifestació indignificant, donades les tendencies del Sr. Albó y l'procedir noble que ha tingut envers tots els elements sans del districte d'Olot y de tota la provincia».

Se digué per algún periódic que era també molt probable que s'presentaria candidat regionalista per la capital. No ho creïem. Perque l' bloc regionalista catalanista que anà a dues eleccions municipals, a unes de diputats provincials y una altra de diputats a Corts, està completament desfet. El grup regionalista s'pot ja dir que no existeix com a tal, doncs la seva «Lliga» no funcionant pot dir-se que està de fet dissolta y no hi ha cosició de cap mena entre els diferents personalitats que constitueixen l'anomenat regionalisme gironí. El grup catalanista si bé subsisteix sencer com sempre, allisonat per la experiencia, té l'convenciment de que si manquen forces para emprendre, para ara, dignament, noves campanyes electorals, haurien d'actuar sobre tot el seu intent de portar, quan menys dins una feble regionalisme, certs elements que comensaren a dirsen quan semblava a la gent de poca vista que el Regionalisme anava a imperar dins les esferes oficials.

Per axò els catalanistes ni sisquera han canviat impresions respecte a la propera campanya electoral para Diputats a Corts. Mes axò no priva de que particularment cada hi fassi quant bonament pugui en aquells districtes que elements afins presentin candidatura autonomista, més o menys accentuada, més o menys aigualada. D'axò ningú no dubtarà, perquè ben bé pogue veïrures en

XVIII. D. Miquel Blay ofereix un objecte d'art a la millor poesia de tema lliure.

XIX. El Rvnt. D. Josep Curós, Rector de Santa Margarida de Blanya, ofereix una ploma de plata a la millor poesia de tema lliure.

XX. D. Camilo Mullers, ofereix un objecte d'art a la millor composició en prosa o vers de tema lliure.

Corrent món

Participacions de divorci

Es realment abusiu lo molt que sovintegen a França els divorcis, com consta de les darreres estadístiques en les que la suma dels casos arribava a un tant per cent força considerable el nombre de matrimonis efectuats dintre d'un mateix període.

Es feina dels socítics i dels moralistes l'estudiar el per què de semblant anomalia. Sigui degut a la relaxació de les costums, al fals concepte que s'ingui de la naturalesa ètica del vincle matrimonial o a la voluntat efectiva de la població de l'Estat veí, es lo cert que pot dirse que la progressió numèrica creixent dels divorcis es troba avui a França gairebé equiparada a la d'algunes d'altres nacions en el nombre de matrimonis.

An aquest pas, o sigui no casant per un cantó i descaçant per l'altre, es molt fàcil que dintre d'alguns anys no manquin barnums aprofitats que ensenyin en qualitat de fènomen en una barraca construïda ad hoc en lloc cèntric de París, la rara avis d'una parella casada segons tots els canons eclesiàstics i civils, ab una sogra per major portento.

Actualment, l'ésser divorciat a França, sobre tot en les grans capitals, és un estat civil tant corrent i usual com pugui serho el de viudetat ab el que fins a cert punt podria ser comparable.

Ab tot, fins ara, nosaltres estavem creguent que l'estat de divorci, malgrat tot, era considerat allí com una de tantes contras de la vida, com una mena de desgracia a plànyer; però està vist que anem molt lluny d'osques.

La familiarització que l divorci ha pres entre 'ls francesos, ha arribat al extrem de que ja son molts els que l'consideren com una naturalíssima conseqüència del matrimoni, com un aditament al mateix, de la pròpia manera, per exemple, que an els casaments hi solen succeir els batejos.

Ja no ho es ara a França el divorci una cosa de la qual per decoro un se'n havia

mig d'amagar, sinó un acte que s'executa de cordada formalitat oficial.

Sense anar més lluny, tenim notícia de que darrerament en alguns divorcis efectuats a París quins descontraints eren persones de suposició, aquesta formalitat s'ha dut fins al punt de convidar als amics i parents a la desboda, de celebrar ab un ópat el desenllaç i lo que es encara més épatant, de comunicar a les seves coneixences oficialment i per medi de artístiques i decoratives participacions tan falaguera nova.

Si haig de ser franc d'aquestes participacions jo no n'he vista cap, però m'penso que, mica més mica menys, deuen estar redactades en la següent forma: «D. Lluïcia Xirínachs y Corolons y D.ª Fidela Páivi ex de Xirínachs, tenen la relativa mutua satisfacció de feliç avinent el seu desefectuat matrimoni i d'ofertirli 'ls seus nous y respectivament donicells, etc., etc.

Pera completar el quadro no més m'hi falta una cosa: el viatge de desnuvis.

EEF

MOVIMENT AUTONOMISTA

Barcelona

Ateneu Obrer del Districte Segon. — Dissabte passat va celebrarse en aquesta important entitat la segona de les vetllades íntimes de la serie organitzada, la que va estar a càrrec de la Secció de Propaganda.

El President de la esmentada Secció, senyor Gregori, va obrir la sessió ab un patriòtic parlament en el que va encomiar la importancia d'aquests actes de propaganda com a medi de despertar la conciencia del nostre poble als ideals nacionalistes.

Varen llegir treballs originals seus y d'altres autors els senyors Gelabert, Vilallonga, Olibart, Vila, Creus y Folch y Torres (M.). La part musical estigué confiada a les senyores Amorós y Guillem, a la senyoreta González y al senyor Torrent, del «Orfeó Canigó» els quals, acompanyats al piano pel mestre Piqué, varen cantar ab molt gust artistic escullides cançons catalanes.

Tots quants prengueren part en la vetllada de referencia varen ser molt aplaudits.

El President del Ateneu, Dr. D. Narcís Fuster, va dirigir a la concurrencia un parlament de gracies en el que, prenent per diferents conceptes exposats en els treballs que s'lleghen en la vetllada, va fer un acurat resum de la funesta administració centralista, retraient els agravis que cada dia veiem els catalans dels polítics de Madrid y fent veure la necessitat d'una unitat verdatiera entre tots els elements que integren el Nacionalisme català, pera que sigui factible poder oposar una acció ferma y decidida contra l'enemic comú.

El senyor Fuster fou ovacionat.

— Aquesta nit se celebrará en aquest Ateneu la tercera vetllada íntima a càrrec de la Secció Excursionista y ab la cooperació d'importantes elements de les demés seccions.

En la vetllada de referencia s projectaran gran profusió de vistes dels historics monastirs de Poblet y Santes Creus, de les que se'n farà la corresponent explicació.

Escola Catalana (Moncada, 31 y 33). — Lluida y concorregudíssima fou la sessió escolar nacionalista que 'ls alumnes de la «Escola Catalana» del carrer de Moncada el prop passat diumenge celebraren en el hostatge del Ateneu del tercer districte, aont després dels discursos dels senyors Directors Paloma y Arqué rublerts de doctrina pedagógica, demostraren els noets la racionalitat y flexa dels coneixements que reben en la esmentada Escola, exornats ab un matís patriòtic que enamora. El notable violinista senyor Constans, professor de música de la Escola y les senyores Sampere en el piano, estigueren també a gran altura en son comés. Fou les delícies de la concurrencia el popular folklorista N. Aureli Campmany, qui contà dues rondalles hermosíssimes, terminant el senyor Clausolles, iniciador de la Exposició Pedagógica Internacional que s'farà l'any vinent a Barcelona, evidenciant la necessitat de conduir la ciencia de la ensenyansa pels viarans y models de la il·lustrada Bèlgica. A precs de tothom se cantaren «Els Segadors» ab lletxa especial que pera nois ha compost el co-Director senyor Paloma. Acabà tant hermosa festa ab el repartiment de valuosos premis que pera dita sessió rometeren la «Associació Protectora de la Ensenyansa Catalana», la «Unió Catalànista», la «Lliga Regionalista», la «Agrupació Catalànista del Casino Mercantil» y «Progrés».

Centre Autonomista Català de Sant Gervasi. — Diumenge passat, ab un gros ple y ab encoratjador entusiasme s'verificà en aquesta Associació una vetllada política pera colocar ab els honors deguts en la sala d'actes, el bust del apòstol del Regionalisme, el doctor Robert.

Presidí l'acte l Diputat senyor Rusiñol, embellint lo aplac de senyores y senyoretas.

Explicat pel senyor Calzada l'objecte de la sessió, el senyor Rusiñol dirigí patriòtics paraules al públic, descobrintse després l'efgie del Robert entre picaments de mans y cant de «Els Segadors».

Acabada aquesta part del programa, parlaren els senyors Roig y Pruna, Belicmas, Manau, Riera, Ventosa y Calzada, dedicant frases d'elogi a la memoria del Robert y desenvolupant el sistema de nostres aspiracions.

Clogué 'ls discursos el senyor Rusiñol ab un de touts calents en el que feu l'apologia del seu company de Diputació.

Després l'Orfeó Gracienc ocupà l'escenari fent sentir cançons de la terra.

En conjunt, sigué una festa ben patriòtica, haventhi aplausos repetits pera tots els que hi contribuïren.

Unió Catalànista. — La Junta Permanent de la Unió Catalànista ha acordat sus-

pendre durant tot el més actual les series de conferencies que tenia comensades, en atenció a lo avençat de la estació estival, les quals se rependran el mes de setembre, prosseguint la patriòtica campanya que vé realisant la Unió en diferents indrets de Catalunya.

Centre Autonomista Català de Sant Gervasi. — Diumenge passat, ab un gros ple y ab encoratjador entusiasme s'verificà en aquesta Associació una vetllada política pera colocar ab els honors deguts en la sala d'actes, el bust del apòstol del Regionalisme, el doctor Robert.

Presidí l'acte l Diputat senyor Rusiñol, embellint lo aplac de senyores y senyoretas.

Explicat pel senyor Calzada l'objecte de la sessió, el senyor Rusiñol dirigí patriòtics paraules al públic, descobrintse després l'efgie del Robert entre picaments de mans y cant de «Els Segadors».

Acabada aquesta part del programa, parlaren els senyors Roig y Pruna, Belicmas, Manau, Riera, Ventosa y Calzada, dedicant frases d'elogi a la memoria del Robert y desenvolupant el sistema de nostres aspiracions.

Clogué 'ls discursos el senyor Rusiñol ab un de touts calents en el que feu l'apologia del seu company de Diputació.

Després l'Orfeó Gracienc ocupà l'escenari fent sentir cançons de la terra.

En conjunt, sigué una festa ben patriòtica, haventhi aplausos repetits pera tots els que hi contribuïren.

Unió Catalànista. — La Junta Permanent de la Unió Catalànista ha acordat sus-

pendre durant tot el més actual les series de conferencies que tenia comensades, en atenció a lo avençat de la estació estival, les quals se rependran el mes de setembre, prosseguint la patriòtica campanya que vé realisant la Unió en diferents indrets de Catalunya.

LLIBRES NOUS

Anuario Estadístico de la ciudad de Barcelona. Año 1903. Un volúm de 542 planes, editat pel Ajuntament, y impres per la casa Henrich y C.ª, de Barcelona.

Quan aviat farà quatre anys una onada renovadora dugué al Ajuntament de Barcelona homes nous, deslligats de tot senyoriu caciquista, planà per damunt dels serveis municipals un ambient de modernissació y de vida nova.

Potser l'embranchada de la primera hora s'es aturada, y les eleccions del últim biení desfent la ponderació entre republicans y catalanistes y trencant el benefactor acord de les oposicions radicals contra 'ls caciquistes han dut una intervenció política de les Fraternitats republicanes, que es nefasta per la bona marxa dels problemes municipals.

El republicans cuidantse massa d'assegurar la forsa y la vida de llurs homes y llurs entitats y 'ls regionalistes marcant com a ideal de la acció seva l'oposició als republicans, han fet en part que l'administració no prosseguís el camí deslliurador dels primers dies, quedant sense granar aquella florida d'esperances.

Però de tan bell comensament alguna cosa en queda, y entre axò cal assenyalar en lloc preminent l'establiment dels serveis d'Estadística, abans poc menos que desconeguts del Ajuntament, y que responen a necessitats imperiosament exigides per la cultura y la societat modernes.

Bona mostra de la volada que han pres aquests serveis en la nostra municipalitat y del cuidat ab que son dirigits pel Sr. Escudé y Bartolí, es el volúm que tenim a les mans y que motiva aquesta nota. Es aquest un segon anuari fet pel patró del primer, si bé completat y perfeccionat, y per axò no tenim que detallarlo. Lo que sols hem de fer es cridar l'atenció sobre aquesta mena de publicacions que dibuxen nostra vida municipal barcelonina y constitueuen l'inventari y 'l balans de nostra Ciutat, avui com sempre cor que recull la sanc de tota la terra catalana pera tornar a escamparla després fins al seu últim recó, més oxigenada y forta.

J. M. y R.

PASTILLES MORELLÓ

BIBLIOTECA POPULAR DE L'AVENÇ

VOLUMS PUBLICATS

1. — SANTIAGO RUSIÑOL: D'aquí l d'allà.
2. — LLEÓ TOLSTOI: Contes (primera serie). Traducció de J. Casas-Carbo.
3. — J. MASSÓ TORRENTS: Oroquis Pirenencs (primera serie).
4. — SACHEN MARCO: Historietes galizianes. Traducció de J. Casas-Carbo.
5. — FERRER MISTRAL: Nerto, poema. Traducció de Jacinto Verdager.
6. — JOSEP ALADERN: La gent del llamp.
7. — JACINTO VERDAGER: Viatges.
8. — MOLIÈRE: L'Avat, comedia en cinc actes. Traducció de J. Roca Cupull.
9. — J. PONS PAGÈS: Per la vida, novela.
10. — DART ALDRICH: La Vida Nova. Traducció de Manuel de Montoliu.
11. — NARCÍS OLLER: L'Escanyia-pobres, novela.
12. — CAMIL FLAMENYON: Urania. Traducció de Rafel Páivi y Juber.
13. — MIGUEL S. OLIVER: L'Hostal de la Bolla.
14. — LLEÓ TOLSTOI: Contes (segona serie). Traducció de J. Casas-Carbo.
15. — A. BOQUET y PONS: Del Montseny.
16. — J. MASSÓ TORRENTS: Oroquis Pirenencs (segona serie).
17. — VÍCTOR CATALÀ: Ombrívols.
18. — IYAN TUNGURNEFF: Ensayos. Traducció de Joan Roselló.
19. — ENRIC ISERN: Joan Gabriel Borkman, drama en quatre actes. Traducció de J. Roca Cupull.
20. — ENRIKSON: La confiança en si mateix. Traducció de Cebrià Montoliu.
21. — GUY DE LA MARGUERITA (escenes del Faust). Traducció de Joan Roselló.
22. — J. MASSÓ TORRENTS: Viatge al voltant de la meua cambra. Traducció de Rafel Páivi y Juber.
23. — PASCAL: Pensaments. Traducció de Manuel de Montoliu.
24. — GABRIEL ALONAR: Una vila que's mor. Tot pasional.
25. — VALÈNTI ALMIRAL: Articles literaris.
26. — JACINTO VERDAGER: Excursions.
27. — JOSEP M.ª FOLCH Y TORRES: L'aria. Primer premi en el Concurs de Novels.
28. — FELIP PÀVI: Apropis de la vida.
29. — ENRIK LITRE: Positivisme. Traducció d'Albert Aldrich.
30. — Contes populars del Japó. Traducció de J. Massó Torrens.
31. — JOAN ALCOVER: Art i Literatura.
32. — ENRIC DE FUENTES: Tristors, novela. Segon premi en el Concurs de Novels.
33. — J. PONS PAGÈS: L'endemà de hodes, comedia en tres actes.
34. — JOAN ROSELLÓ: En Rupit, novela.
35. — ENRIC ISERN: Espectres, drama en tres actes. Traducció de P. Fabra y J. Casas-Carbo.
36. — LUIS DOMENECI Y MONTAÑER: Estudis polítics.
37. — SALVADOR GONZÁLEZ: Escenes castelloneses.
38. — JACINTO VERDAGER: Flors de Maria.
39. — AGUSTI CALVET: Sentiment. Tercer premi del concurs de novets.
40. — J. GIACOSA: Com les fulles, comedia en quatre actes. Traducció de Narcís Oller.

I'FORA PEL MOXI!

Els POLVOS COSMÉTICS DE FRANCH treuen en pocs minuts el pel de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita l'cutis. Aquest depilatori es utilissim a les senyores que tinguen pel moxi (velló) a la cara y brassos, perque ab ell poden destruirlo.

Un pot: 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endavant se reben 3'50 pessetes en llibrans de Giro mutu o en sellos de correu.

FARMACIA BORRELL, Compte del Assalt (carrer Nou) 52 - Barcelona

ROTULS DE LUXO baratíssims, pera botigues de tota classe d'articles. Mostres a domicili. **La Favorita**, Plasse del Pi, núm. 2

Gran Balneari propietat de la Societat Anónima

Vichy Català

Situat entre la estació y el poble de Caldes de Malavella (Girona). Distancia de Barcelona: En tren correu, 3 hores; en tren lleuger, 2 hores 35 minuts.

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE: Temporada de l.º de maig a 30 de octubre

Aigues hipotermals de temperatura 60º centígrades, alcalines bicarbonatades-sòdiques. Sens rival pera el **reumatisme**, la **diabetes** y afeccions del **estómac**, **fetge**, **meisa**.

Aquestes aigues, de reputació universal, sols se venen ab ampollines, y les ampollines porten totes els distintius ab el nom de la **Societat Anónima del Vichy Català**. Cridem l'atenció dels consumidors, y molt particularment dels malalts, pera que no's dexin sorprendre admetent com a identiques a nostres aigues, altres de **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat ab noms de **fontes imaginaries** que sols son marques de fabrica y no **fontes d'origen**.

De venda en totes bandes - Administració: Rambla de les Flors, 18, entressol

J. PONS PAGÈS

EMPORDANESSES

NOVELETES

3 PESSETES

COLECCIÓ DE PROSISTES CATALANS

EL FUTURISME

PER

GABRIEL ALONAR

Conferencia llegida en l'Ateneu Barcelonés la nit del 18 de juny de 1904

UNA PESSETA

CAPSES DE LUXO

Pera casaments y batel·los ab 50 per 100 de economia

FÀBRICA Y DESPATX:

Carrer de Sant Pau, 38

CABANELLAS Y C.ª

BANCA • VALORS • CUPONS

Rambla del Centre, 9, y Arolas, 9

La Corbateria Moderna

de P. BASTIDA

7, Canuda, 7

Corbates

Camises

Colls

Mitjons

Elastics

Tovalloles

Guaes

Botonadures

Mocadors

Paraigues

Genres

De Punt

7, Canuda, 7

MÉS BARATO QUE JO, NINGÚ

OBRA NOVA

EUGENIO D'ORS

LA MUERTE DE ISIDRO NONELL. SEGUIDA DE OTRAS ARBITRARIEDADES Y DE LA ORACIÓN A MADONA BLANCA MARÍA. TRADUCCIÓN DE ENRIQUE DÍEZ - CANEDO. DECORADA CON DIBUJOS DE NONELL, MIR, RUSIÑOL, ZULOAGA, MARÍN, BONNIN Y ROMEU.

EDICIONES DE "EL BAQUETE" MADRID

LIBRERÍA GENERAL DE VICTORIANO SÁENZ PRINCIPES, 48

3 PESSETAS

ROBUSTINA

DURAN Y ESPAÑA

Eficacia inmediata

en Anemia, Neurastenia, Depressions nerviosas, Clorosis, Debilitat, Atonia gástrica, Escrofulisme. — **Deposits:** Farmacies de **Genova**, **Rambla Centre**, davant del Liceu, y de **Durán y España**, Valencia, 28. dreta Bnsanxe, al peu del Passeig de Gràcia

Cartró-Cuiro

Roviralta y C.ª

Carrer Ample, n.º 24

CASA FUNDADA EN 1870

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, ha sigut adaptat per els parcs d'Artilleria y Enginyers de Barcelona, Madrid, Melilla y Ceuta, etc.; en Canaries y Fernando Poo; per l'Ajuntament de Barcelona en la Exposició Universal 1888, Centenari de Colón 1892, Exposició de Industrials artístiques 1894. — Ajuntament de Madrid, 1884. — Ajuntament de Rubí, etc., etc. — Companys del ferrocarril del Nort y d'Alacant. — Conca de Valencia. — Sarriá. — De Montistol a Montserrat. — Arsenal Civil. — Foment del Treball Nacional. — Circol del Liceo. — Ateneu Obrer. — Junta de Presons de Barcelona. — Junta de Obres del Port. — Contracta del Dic del Est. — Catalana del Gas. — Gas Lebon. — Barcelonesa de Electricitat. — Mines de Aguilas, de Mazarón, de Bellmunt y altres. — Teatres: Circ Espanyol; Pizarro, de Valencia; Constanca, de Mataró; Onofri, de Barcelona. — Sucreres de Valladolid, de Boñar (Lleó), de Saragossa.

Demàntse detalls y presupostos

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, està fabricat expofés pera els climes de Espanya, fabricant també la casa el mateix producte pera els diferents climes a que tinga que exportarse.

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, es el més lleuger dels materials de construcció (3 kilograms el metre) y el menys costós en son entreteniment, oferint considerables ventatges sobre sos conssemblants en la construcció de les armadures, etc., etc.

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, per son poc pes, es de facilissim transport y de senzillissim colocació. La casa s'encarrega, ab garantia, de la colocació del **Cartró-Cuiro Roviralta**, tant a Barcelona com en totes les provincies de Espanya.

Proporciona claus (gavarrots), zincats, puntes, llistons, respalls per enquitranar. També formula presupostos a la vista de plans.

El **Cartró-Cuiro Roviralta**, es fabrica y expendeix en rotllos de 12 metres de llarg, per un d'ample (300 pams quadrats).

Teles embreades especials. — Productes similars. — Ciment elàstic Roviralta, pera reparacions y pintures. — Barnís esquisit Roviralta, pera fer impermeables les fustes.

REPRESENTANTS EN TOTES LES PROVINCIAS

Tipografia «La Académica», de Serra germans y Russell, Ronda Universitat, 8